МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор із науково-педагогічної роботи
_____ Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Технології інклюзивної освіти
INCLUSIVE EDUCATION TECHNOLOGIES

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни *«Технології інклюзивної освіти»* є варіативним компонентом підготовки фахівців усіх галузей знань усіх спеціальностей.

«30» вересня 2025 р. 22 с.

Розробник: *Супрун Микола Олексійович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Технології інклюзивної освіти»* розглянуто на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
Протокол № 3 від « 01 » жовтня 2025 р.

Завідувач кафедри *Катерина Шапочка*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Технології інклюзивної освіти»* розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського
Протокол № 1 від « 14 » жовтня 2025 р.

Голова *Людмила Хрящевська*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Технології інклюзивної освіти»* погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу *Андрій Лабарткава*

Робочу програму навчальної дисципліни *«Технології інклюзивної освіти»* затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол №8 від « 29 » жовтня 2025 р.

Голова НМР НУК *Сергій Слободян*

© НУК, 2025
© Супрун М.О., 2025

ЗМІСТ

Вступ 4
1. *Опис навчальної дисципліни* 5
2. *Мета вивчення навчальної дисципліни* 6
3. *Передумови для вивчення дисципліни* 6
4. *Очікування результата навчання* 6
5. *Програма навчальної дисципліни* 8
6. *Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрирування* 15
7. *Форми поточного та підсумкового контролю* 15
8. *Критерії оцінювання результатів навчання* 18
9. *Засоби навчання* 20
10. *Рекомендовані джерела інформації* 20

ВСТУП

Анотація

Дисципліна «Технології інклюзивної освіти» спрямована на формування у здобувачів освіти професійних знань, умінь і навичок, необхідних для організації навчального процесу в умовах інклюзивного освітнього середовища. У межах курсу розглядаються сучасні концепції інклюзії, нормативно-правові засади її реалізації, психолого-педагогічні особливості дітей з особливими освітніми потребами, а також методи, прийоми й технології забезпечення доступності та ефективності навчання для всіх учнів. Програмою передбачено опанування інтерактивних методів роботи, використання адаптивних та модифікаційних технологій навчання, розвиток уміння працювати в команді з фахівцями різного профілю (асистент учителя, психолог, логопед, соціальний педагог). Особлива увага приділяється формуванню індивідуальних освітніх траєкторій та створенню сприятливого освітнього середовища, що забезпечує рівний доступ до знань. Засвоєння дисципліни сприяє розвитку у майбутніх педагогів толерантності, емпатії та професійної готовності до роботи в умовах інклюзивної освіти.

Ключові слова: інклюзивна освіта, технології навчання, особливі освітні потреби (ООП), адаптація та модифікація навчального процесу, індивідуальна освітня траєкторія, психолого-педагогічний супровід, командна робота фахівців, толерантність, доступність освіти.

Abstract

The discipline "Inclusive Education Technologies" is aimed at developing in students the professional knowledge, skills and abilities necessary for organizing the educational process in an inclusive educational environment. The course examines modern concepts of inclusion, regulatory and legal principles for its implementation, psychological and pedagogical features of children with special educational needs, as well as methods, techniques and technologies for ensuring accessibility and effectiveness of education for all students. The program provides for the mastery of interactive methods of work, the use of adaptive and modification technologies of teaching, the development of the ability to work in a team with specialists of various profiles (teacher's assistant, psychologist, speech therapist, social educator). Special attention is paid to the formation of individual educational trajectories and the creation of a favorable educational environment that ensures equal access to knowledge. Mastering the discipline contributes to the development of tolerance, empathy and professional readiness for work in inclusive education in future teachers.

Key words: inclusive education, learning technologies, special educational needs (SEN), adaptation and modification of the educational process, individual educational trajectory, psychological and pedagogical support, teamwork of specialists, tolerance, accessibility of education.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Усі галузі знань</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 5</td><td>4-й</td><td>4-й</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Електронний адрес РПНД на сайті Університету</td><td rowspan="8">Усі спеціальності</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>8-й</td><td>8-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Індивідуальне науково-дослідне завдання –</td><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 150</td><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4;

самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="5">Освітній рівень: перший (бакалаврський)</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>130 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: усна</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Технології навчальної дисципліни» оволодінню основами науково та методично обґрунтованих підходів до розбудови інклюзивного процесу з опорою на вітчизняний та міжнародний досвід; формування у студентів системи цінностей інклюзивної освіти, знань та умінь у сфері організації та впровадження інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами (ООП**).**

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни не передбачено.

4. Очікуванні результати навчання

І. Загальнопредметні:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ІІ. Фахові:

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування,

обмеження життєдіяльності та здоров`я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність реалізувати персоналізовані підходи у процесі надання послуг раннього втручання (відповідно до обраної спеціалізації).

СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-17. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК-18. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК-19. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК-20. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК-21. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК-22. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК-23. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК-24. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу

(індивідуальну та групову).

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Наука прикладного спрямування, яка вивчає методи, прийоми й інструменти організації навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому середовищі.

Змістовий модуль 1. Концептуальні засади розвитку інклюзивної освіти

Тема 1. Сутність, завдання та принципи інклюзивної освіти

1. Вступ до курсу: програма, структура та очікування.
2. Концептуальні засади розвитку інклюзивної освіти як основа розвитку необхідних компетенцій для організації та реалізації освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти.
3. Освітня інтеграція та інклюзія: концептуальні рамки. Концепція нормалізації та теорія включення як підґрунтя для забезпечення рівних шансів у навчанні, вихованні та розвитку для всіх дітей.
4. Середовище, дружнє для дитини, у межах концепції ЮНІСЕФ.

Тема 2. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти

1. Досвід упровадження інклюзивної освіти в різних країнах світу: США, Італія, Норвегія, Фінляндія, Німеччина, Польща, Ізраїль тощо.
2. Досвід упровадження інклюзивної освіти у країнах пострадянського простору.

Тема 3. Становлення і розвиток інклюзивної освіти в Україні

1. Етапи розвитку інклюзивної освіти в Україні. Особливості впровадження інклюзивної освіти в Україні. Динаміка розвитку інклюзивної освіти в Україні. Сучасний стан спеціальної та інклюзивної освіти в Україні.
2. Міжнародна політика і законодавча база освітньої інтеграції. Основні міжнародні документи у галузі прав людини, міжнародне законодавство у сфері освіти дітей з порушеннями психофізичного розвитку: Конвенція ООН про права дитини, Конвенція ООН про права людей з інвалідністю.

Змістовий модуль 2. Нормативно-правова база розвитку інклюзивної освіти

Тема 4. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та національному законодавстві

1. Міжнародні документи ООН у сфері інклюзивної освіти: Загальна Декларація прав людини (1948), Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (1960), Конвенція про права дитини (1989), Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для осіб з інвалідністю (1993), Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (2006). Декларації міжнародних Форумів у

сфері освіти: Всесвітня декларація про освіту для всіх (Джомтьєн, 1990), Саламанська декларація про принципи, політику та практичну діяльність у галузі освіти осіб з ООП та Рамки Дій щодо освіти осіб з ООП (1994), Копенгагенська декларація про соціальний розвиток (1995), Дакарські рамки дій. Освіта для всіх: Виконання наших загальних зобов'язань (2000), Інчхонська декларація. Освіта - 2030: забезпечення загальної інклюзивної і справедливої якісної освіти та навчання протягом усього життя (2015).

2. Законодавство України щодо забезпечення права дітей з ООП на інклюзивну освіту.

3. Укази Президента України у сфері інклюзивної освіти. Основні положення Постанов Кабінету Міністрів України, що регламентують надання державної підтримки особам з ООП. Накази Міністерства освіти і науки України щодо організації інклюзивного навчання.

Тема 5. Державні освітні структури і заклади, які забезпечують освіту дітей з ООП

1. Характеристика державних освітніх структур і закладів, які забезпечують освіту дітей з ООП в Україні.

2. Комбінована система надання освітніх послуг дітям з ООП: заклади загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, заклади спеціальної освіти, навчально-реабілітаційні центри. Функції інклюзивно-ресурсних центрів. Завдання ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти.

3. Аналіз системи надання освітніх послуг дітям з особливими освітніми потребами.

4. Міжвідомче партнерство на інституційному рівні в питаннях допомоги дітям з ООП.

Змістовий модуль 3. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти

Тема 6. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища

1. Універсальний дизайн у сфері освіти. Принципи універсального дизайну.

2. Трактування доступності у Конвенції ООН про права людей з інвалідністю. Правове забезпечення архітектурної доступності в Україні. Критерії доступності.

3. Особливості застосування універсального дизайну в інклюзивному освітньому середовищі. Архітектурна доступність, розумне пристосування. Облаштування просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей з ООП.

4. Медіатека та ресурсна кімната.

5. Поняття про психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому просторі. Складники психолого-педагогічного супроводу.

6. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги.

Тема 7. Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП

1. Особливості організації освітнього процесу в інклюзивному закладі освіти: розроблення і реалізація
2. Індивідуальної програми розвитку, надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, створення інклюзивного освітнього середовища, подолання бар'єрів на шляху організації та впровадження інклюзивного навчання, професійне співробітництво в інклюзивному закладі освіти.
3. Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.
4. Технологія розробки індивідуальної програми розвитку. Етапи виконання індивідуальної програми розвитку. Моніторинг виконання індивідуальної програми розвитку. Індивідуальний навчальний план.

Тема 8. Оцінювання учнів з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання

1. Проблема готовності до шкільного навчання дитини з особливими освітніми потребами.
2. Сутність і завдання оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.
3. Завдання та функції контролю. Об'єкти, види, методи контролю. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами початкової школи.
4. Особливості безбального оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими потребами
5. Формування контрольно-оціночної діяльності молодшого школяра з особливими освітніми потребами.
6. Інструментарій оцінювання: аналіз навчальної програми, зразків робіт, спостереження та інтерв'ю. Тестування в умовах інклюзивного навчання.

Змістовий модуль 4. Психолого-педагогічний супровід учасників інклюзивного освітнього процесу

Тема 9. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

1. Особливі освітні потреби дітей з різними категоріями порушень
2. Вплив особливостей розвитку на навчальну діяльність
3. Методи психолого-педагогічної діагностики

Тема 10. Командний супровід дитини з ООП

1. Роль асистента вчителя, психолога, логопеда, соціального педагога
2. Взаємодія педагогів, батьків і спеціалістів
3. Створення індивідуальної програми розвитку (ІПР)

Змістовий модуль 5. Технології та інноваційні практики інклюзивного навчання

Тема 11. Адаптація та модифікація навчального процесу
1. Диференціація навчальних завдань
2. Розробка індивідуальних навчальних маршрутів
3. Методи оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП

Тема 12. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в інклюзивній освіті
1. Адаптивне програмне забезпечення та електронні ресурси
2. Застосування мультимедійних технологій для навчання дітей з ООП
3. Онлайн-сервіси для взаємодії між учасниками освітнього процесу

Тема 13. Інноваційні педагогічні технології в інклюзивній освіті
1. Інтерактивні та проєктивні методики навчання
2. Кооперативне навчання та тьюторство серед однолітків
3. Арт-терапевтичні та ігрові методики як засіб інклюзивного розвитку

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль 1.										
Змістовий модуль 1. Концептуальні засади розвитку інклюзивної освіти										
Тема 1. Сутність, завдання та принципи інклюзивної освіти	10	2	2	0	6	10	2	0	0	8
Тема 2. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	10	2	2	0	6	10	0	0	0	8
Тема 3. Становлення і розвиток інклюзивної освіти в Україні	10	2	2	0	6	10	0	2	0	8
Усього годин	30	6	6	0	18	30	2	2	0	24
Змістовий модуль 2. Нормативно-правова база розвитку інклюзивної освіти										
Тема 1. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та національному законодавстві	14	2	2	0	10	14	2	0	0	12
Тема 2. Державні освітні структури і заклади, які забезпечують освіту дітей з ООП	16	4	2	0	8	16	0	2	0	12
Усього годин	30	6	4	0	18	30	2	2	0	24
Змістовий модуль 3. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти										
Тема 1. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища	10	2	2	0	6	10	0	0	0	8
Тема 2. Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП	10	4	2	0	6	10	2	0	0	8

Тема 3. Оцінювання учнів з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання	10	2	2	0	6	10	0	2	0	8
Усього годин	30	8	6	0	18	30	2	2	0	24
Змістовий модуль 4. Психолого-педагогічний супровід учасників інклюзивного освітнього процесу										
Тема 1. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з особливими освітніми потребами	16	2	2	0	8	16	0	2	0	12
Тема 2. Командний супровід дитини з ООП	14	2	4	0	10	14	2	0	0	12
Усього годин	30	4	6	0	18	30	2	2	0	24
Змістовий модуль 5. Технології та інноваційні практики інклюзивного навчання										
Тема 1. Адаптація та модифікація навчального процесу	10	2	4	0	6	10	0	2	0	8
Тема 2. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в інклюзивній освіті	10	2	2	0	6	10	2	0	0	8
Тема 3. Інноваційні педагогічні технології в інклюзивній освіті	10	2	2	0	6	10	0	0	0	8
Усього годин	30	6	8	0	18	30	2	2	0	24
Разом за курсом	150	30	30	0	90	150	10	10	0	120

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність, завдання та принципи інклюзивної освіти	2	0
2	Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	2	0
3	Становлення і розвиток інклюзивної освіти в Україні	2	2
4	Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та національному законодавстві	2	0
5	Державні освітні структури і заклади, які забезпечують освіту дітей з ООП	2	2
6	Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища	2	0
7	Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП	2	0
8	Оцінювання учнів з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання	2	2
9	Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з особливими освітніми потребами	2	2
10	Командний супровід дитини з ООП	4	0
11	Адаптація та модифікація навчального процесу	4	2
12	Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в інклюзивній освіті	2	0
13	Інноваційні педагогічні технології в інклюзивній освіті	2	0
	Усього:	30	10

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до семінарських занять – ***2-4 год. / 1 заняття***;
- підготовка до контрольних заходів – ***20-30 год. / 1 захід***
- підготовка проектних завдань - ***5–10 год. / 1 проєкт.***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	20	30
2	Реферат	20	30
3	Підготовка до контрольних заходів	20	30
4	Виконання проєктних завдань	30	40
	Усього:	90	130

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

1) на лекційних заняттях:
– лекція;
– пояснення;
– дискусія;
– диспут;
– ілюстрування;
– демонстрація;
– відеометод;
– майстер-клас
2) на семінарських заняттях:
– практична робота;
– фронтальне опитування;
– частково-пошуковий метод;
– спостереження.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (семінарські заняття);
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка

в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, проектні (самостійні роботи), реферат, контрольна робота (максимально 78 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 22 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Усні відповіді на семінарських заняттях	**Критерії оцінювання**
3	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
2	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.

Самостійна (проєктна) робота	**Критерії оцінювання**
4-3	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
3	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу,

	здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
2	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
1	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
0	Студент не виконує роботи.

Контрольна робота	**Критерії оцінювання**
ДФН 22-20 ЗФН 33-30	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 19-17 ЗФН 29-25	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 16-12 ЗФН 24-20	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 11-9 ЗФН 19-15	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.

ДФН 8–5 ЗФН 14-5	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях І та ІІ рівнів складності та відсутності виконання завдань ІІІ рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Практичні заняття	13х3 бали = 39 балів	5х3 бали = 15 балів
Самостійна (проєктна) робота	13х3 бали = 39 балів	13х4 бали = 52 балів
Контрольна (письмова) робота	1х22 балів = 22 балів	1х33 бали = 33 бали
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на семінарському занятті	3		
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	3		
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	3
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
ЗМ 2	Т1	Відповідь на семінарському занятті	3		

		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	3
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
ЗМ 3	Т1	Відповідь на семінарському занятті	3		
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	3		
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	3
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
ЗМ 4	Т1	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	3
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	3		
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
	Т1	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	3

		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	3		
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	3		
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	4
Контрольна робота			22		33
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні кінофільми, а також інтерв'ю, виступи тощо як фактографічний матеріал).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ: 2018. 252 с.

2. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.

3. Порошенко М. Інклюзивна освіта: навч. посібник. Київ: Тов. «Агенство «Україна», 2019. 300 с.

4. Середовище, що належить дітям: порадник для педагогів закладів дошкільної освіти» ЮНІСЕФ, ВФ «Крок за кроком», 2019. https://www.unicef.org/ukraine

5. Супрун М.О. Педагогіка: Підручник. Київ: Аксіома, 2018. 400 с.
6. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ - 2000», 2019. 264 с.
7. Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Інклюзивна освіта: теорія, методика, практика» (29 березня 2018 р.) [гол. ред. Демченко 1.1.]. - Умань: ВПЦ «Візаві», 2018 р. - Вип. IV. 167 с.
8. Індекс інклюзії : розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл : посіб. / Тоні Бут; пер. з англ. - К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. - 190 с.
9. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. - К.: «Самміт-Книга», 2009. - 272 с. - (Серія «Інклюзивна освіта»).
10. Мартинчук О.В. Становлення і розвиток інклюзивної педагогіки як галузі педагогічного знання / О.В. Мартинчук // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 7, у 2 т./ за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова, 1 (7). - Кам'янець- Подільський, 2016. С. 260-280. Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/14335/
11. Мартинчук О.В. Інклюзивна освіта: освітологічний контекст /О.В. Мартинчук // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського (3). Миколаїв, 2016. С. 146-150. Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/15260/
12. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти: навч. -метод. посібник / С.П. Миронова. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. - 163 с.
13. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти: теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 1-3. /Укладач Л.М.Сидорів, за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ: Кушнір Г.М., 2020. 235с. Посилання на онлайн-модулі: http://inclusion.org.ua/onlain-moduli/
14. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс] / 2016. Режим доступу до ресурсу : https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf
15. Нова українська школа: порадник для вчителя / [Н. З. Софій, О. В. Онопрієнко, Ю. М. Найда та ін.; за заг. ред. Н. М. Бібік]. Київ:: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
16. Постанова КМУ від 12 липня 2017 року №545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр». - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text
17. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти / Наказ МОН України від 08.06.2018 р. № 609 - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18#Text

Допоміжна література

1. ЕНК «Інклюзивна освіта» [Електронний ресурс].
2. Е-біліотека - сайт Всеукрїнського фонду «Крок за кроком»: www.ussf.kiev.ua
3. www.ussf.kiev.ua - сайт Всеукрїнського фонду «Крок за кроком».
4. Онлайн-курс для вчителів початкової школи [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1 :mon-edera-osvitoria+st101+st101/about

5. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://mon.gov.ua /activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami

6. Супрун М. О. Інклюзивна освіта. «Камо грядеши?» https://youtu.be/SDI9--SbWSQ